

עם התערערות מעמדה של גולדה

שואלים אנשי-המפתח במפלגת-העבודה:

האם יגיע דיין לשלטון

כמועמד מטעם היונים במפלגתו?

תמימותם, ויגשים בדיוק מדיניות הפוכה.
 גם לטוענים כך אין מחסור בנימוקים. בין השאר:
 • עד כה היו כל עליותיו של משה דיין קשורות במלחמה בערבים.
 • אין דיין משמיע הודעות היכולות להתפרש כיוניות, כפי שעשה (בין השאר) בזמן הראשון אחרי המלחמה. הוא גם אינו משמיע הודעות בזכות הישות הפלסטינית.
 • המחנות שלו כלפי גולדמן וכו' עלו לות להיות טכסיות בלבד. (ואכן, גולדמן עצמו שוכנע לגמרי, אמין עתה כי דיין הוא הראש החשאי של מנהג היונים).
 • דיין הוא אדם ללא תפיסה כוללת של המצב. הוא זומה לאדם העסוק כל-כולו בהריגת יתושים, ולכן אינו יכול להתפנות לחשוב על ייבוש הביצה."
 • "אייאפשר להאמין לדיין."

לא תהיה ברירה

היונים המצדדים בפתרון דיין אינם מתכששות לאמיתות של כמה מטענות שולל-דיין.
 אולם כנגד כל אלה יש להם טענה אחת מברעת:
יבוא מי שיבוא אחרי גולדה, פשוט לא תהיה לו ברירה אלא לעשות שלום תוך ויתור על ה-שטחים.
 לדעתם, כבר חוסל למעשה חופש-החתי' רון הישראלי. בעיקבות השגיאות הנוראות של לוי אשכול וגולדה מאיר, שוב אין

דיין לא הצטרף למסע ציד המכשפות של בן, גלילי, אבן ואחרים נגד "התבוסתנים".
 • דיין, משמיע בחוגים סגורים נבואות קודרות על התפתחות המצב — מבלי להס' תיר את דעתו שהממשלה הנוכחית היא אחד הגורמים למצב זה.

האיש המסוגל לסגת

עדי סמך כל אלה חולמות אותן יונים על מצב שנראה להם אידיאלי במצב הנוכחי: עלייתו לשלטון של משה דיין כמועמד מחנה היונים, תוך הסכם עם פינחס ספיר, ותוך חיסול סיכוייהם של אבא אבן, יגאל אלון וכו'.

הדבר נראה להן כפתרון אידיאלי מהסיבות הבאות:

• דיין הוא האדם היחיד במדינה המסוגל לתת לצה"ל את פקודת הנסיגה, מבלי שהדבר יגרום למושב פנימי, נפשי ופוליטי. התנגדות חוגי "ארץ-ישראל השי' למה" לא תחרוג, במיקרה כזה, מצעקות חסרות-אונים. רובו ה' מכריע של הציבור יקבל פקודת נסיגה מידי דיין ללא פיקפוק.

• בניגוד לגולדה, אבן ואלון, החייבים להוכיח כל הזמן שהם "גברים", פטור דיין מדאגה זו. עליו להוכיח דווקא את ההיפך: שהוא אדם אחראי ושקול.

• דיין אינו שותף לפחד הילדותי מפני המילה "נסיגה". אחרי מיבצע-סיני הוכיח

כי דיין הוא עדיין המועמד מס' 1 לרשת את מקומה של גולדה.

דיין: "יונה חשאית"?

האם יש לדיין סיכוי של ממש להיות הראשי-הממשלה, אם תתמוטט ממשלת הליכוד בעתיד הקרוב?

הדבר תלוי כולו בגורם אחד: יכולתו של דיין לרכוש את ליבם ואמונם של היונים המהווים את הרוב במערך, במפלגת-העבודה ובחטיבת-מפא"י שבה.

להלכה קיימת גם אפשרות שניה: שדיין יתייצב בראש קואליציה ניצית של גח"ל, הותיים, אנשי רפ"ל-שעבר וקבוצות-שוליים שונות. אולם אין לדיין שום חשק להיכנס להרפתקה כזאת, שתהפוך אותו שבוי בידי שגיונותיהם של מנחם בגין וקוימץ של אנשי-שוליים קנאים.

כמה מן היונים המובהקים ביו"ת במפלגת-העבודה אכן מאמינים כי דיין הוא כיום יונה נסי' תרת.

הם סבורים שערך לעצמו הערכת-מצב של המדינה, והגיע למסקנה שאין מנוס מיוזמת-שלום דחופה. וזאת בגלל שני טעמים, שדיין עצמו רמו עליהם לא מכבר: הסכנה שאחרת צפויה לצה"ל מלחמה של ממש עם הצבא הסובייטי בחזית התעלה, והחדאות שהאמריקאים לא יחושו או לעז' רת ישראל.

במיקרה כזה ירחף סימן-שאלה לא רק על ביטחון המדינה, אלא גם על עצם קיומה.

דיין יודע זאת. אין הוא חי בעולם של מילים, כמו אבן, או בעולם של דמיונות,

אין ספק כי מדינת ישראל מתקרבת בצעד-ענק למשבר של אמון. הוא לא יהיה פחות חמור, ואולי אף יהיה חמור יותר, ממשבר-האמון שפקד את הארץ בימי ממשלת אשכול, ערב מלחמת ששת הימים.

משבר-האמון של מאי 1967 נבע משתי מסקנות, שהפכו בן לילה נחלת הציבור כולו: שיש לצאת למלחמה, וכי לוי אשכול אינו מסוגל לכך.

משבר-האמון של קיץ 1970 נובע אף הוא משתי מסקנות, אך בכיוון הפוך: שיש צורך לעשות שלום, וכי גולדה מאיר אינה מסוי' גלת לכך.

קשה מאד לבודד ולנתח את המרכיבים הגורמים לגלים מסוג זה בתודעה הציבורית.

השעה דה-גולדה?

לישראל אפשרות לפעולה עצמאית, ונגזר עליה לקבל תכתיב של המעצמות הגדולות, שיסתדרו ביניהן.
 האלטרנטיבה היחידה לכך תהיה מצדה שניה — מלחמת-יאוש עם הסובייטים ושרי-אה חדשה. מלבד מנחם בגין, אין איש המוכן לכך. דיין הוא האיש האחרון שיח' שוב בכיוון זה.

לפיכך, השאלה כלל אינה מה יהיה הפתרון, אלא מי יבצע אותו.

כל מי שיגיע לשלטון, יצטרך ללכת בדרך זו, אם ירצה בכך, אם לא. איש כמו דיין יכול להיאבק עד הרגע האחרון כדי להשיג ויתורים מירביים מהאמריקאים, אך בסופו של דבר יצטרך ללכת באותה דרך.

ואז — לדעת הסבורים כך — יהיה הוא האיש הטוב ביותר לי' בצע זאת.

המחייבים והשוללים מגיעים, בסופו של דבר, להסכמה בנקודה אחת: דיין הוא אדם שאין לדעת מי' ראש מה יעשה.

הן מפני שמעולם אינו מגלה מראש את כוונותיו, הן מפני שהוא עצמו אינו יודע אותן. מכיוון שאינו הוגה-דיעות שיטתי, אלא אדם הפועל בצורה מאולתרת וללא שיטה, הוא Unpredictable.

כאשר יגיעו הדברים לידי הכי רעה, בוודאי יודרש עלי-ידי היונים במפלגתו לתת התחייבויות מפוי' רשות על נכונותו להשיג שלום תמועט של חיים.

המועד לכך יכול לבוא הרבה יותר מוק' דם מכפי שחושבים רבים.

שאינו חושש להנהיג בעצמו נסיגה מטעמים מדיניים.

• כל אנשי רפ"ל-שעבר וע"מ ילכו אחרי דיין בעיניים עצומות — והדבר יב' טיח רוב יציב בכנסת להחלטת נסיגה.

הוא הדין לגבי רוב רובם של הדתיים. הדוגמה של דה-גולדה, שעדה לשלטון בעזרת הפאשיזם הצרפתי כדי להגביר את המלחמה באלי' ג'רייה, ושחתת זאת עשה שלום תוך ויתורים קיצוניים, גלווייה ? כל עין.

• דיין יודע כיום בעולם בכלל, ובעולם המערבי בפרט, כנץ קיצוני וכסמל "המיליטריזם הישראלי". אם דווקא הוא ינקוט ביוז' מת-שלום אמיתי, יהיה ברור שוהי פתי' חת דף מחדש מטעם ישראל. יהיה גם ברור כי ישראל אינה פועלת מתוך חולשה.

• בקיצור: משה דיין כראש מומי' שלת שלום וויתורים הוא כימעט חלום — האיש הנכון במקום הנ' כון בשעה הנכונה.

דה-גולדה הפוך?

אם אין זה חלום יפה מדי' מכדי להיות נכון? — שאלה זו שואלים, לעומת זאת, היונים האחרים במח' נה מפלגת-העבודה. הם מזהירים דווקא בפני האפשרות הפו' כה: שדיין יעזב דה-גולדה הפוך. כלומר: שיעלה לשלטון בעזרת היונים שיומני' י' את מוגם ברוב

צדקניים, כמו גולדה מאיר.

כמה מן היונים במערך מאמינים, על כן, כי דיין הוא האיש שיוסיק את המסקנה.

כדי לחזק את אמונתם זאת, הם מסתמ' כים על כמה סממנים:

• דיין עודד את גולדמן לנסוע לקאהיר כאורח פרטי (וסירב להכחיש זאת כאשר ענה לשאלתה של אורי אבנרי בכנסת. אז הסתפק בקביעה כי גולדמן לא ביקש היתר לנסוע כ"אורח פרטי"). אחרי שפרצה שערוריית גולדמן, וגולדה ואבן השמיצוהו בכל פה, הקפיד דיין לבקר אצל גולדמן בחדרו בבית-המלון, ולהיפיר ממנו רשמית ולכבתי לפני צאתו.

• דיין התנגד להפצצות בעומק מצרים, שגרמו להתערבות הסוב' ייטית, ודאג שהדבר ייודע.

• בני משפחתו של דיין יצאו לאחורנה בהכרזת-שלום קיצונית. בנו אסי הודיע שהוא מוכן לחת' על כל השטחים, כולל ירושלים והגולן, תמורת השלום. אשתו רות הודיעה שהיא מוכנה לחת' על הכל, מלבד ירושלים. מורהו של דיין, בן-גוריון, יצא בהכרזה דומה.

• בתשובה לשאלתה של שלום כהן בכנסת הטיל דיין בפירוש על גולדה מאיר את החבלה ביוזמת-השלום של אל-ג'עברי. • דיין עצמו תיקן את הכרזותיו הקוד' מות, וקבע כי הפסוק האהוב עליו — "גזור עלינו" — אינו מתייחס לצורך להילחם, אלא לצורך להגן על עצמנו בכל עת — דבר שגם היונה הקיצונית אינה שוללת אותו.

• דיין ערך ביקור הפגנתי בהצגת

אך בולטים בהם שלושה: הוצעו של פרשת גולדמן, סכנת העימות עם הצבא הסובייטי, ושיעור האבידות לאורך כל הקחים, ובייחוד קו התעלה.

ממשלת גולדה עוד יכולה להת' קיים ומימיה. אבל כסיסה נתערי' ער ללא תקנה.

ההתנהגות של אישיר-הממשלה המרכזיים — גולדה עצמה, מנחם בגין, אבא אבן ואחרים — מעידה על כך שהם חשים בעובדה זו. הם יודעים כי במרכזיה-הכוח של מפלגת-העבודה בר התחילו, בלחש, להעלות את השאלה המכרעת:

מי יבוא במקומה?

דיין: מועמד מס' 1

כל התכונה הזאת נדם קולו של אדם אחד: משה דיין.

מזה כמה שבועות שותק דיין. אמנם, הוא אינו מדבר פחות מברגל — אך אין הוא אומר עוד דבר. בניגוד לשרים אחרים, חדל לגמרי מלהשמיע הצה' רות פוליטיות.

התבטאויותיו מצומצמות עתה לבעיות הביטחוניות המעשיות — ולגביהן הוא משמיע הודעות גלויות ומפוכחות, המעבי' רות חלחלה בקרב שומעיו. לגבי סכנת ההתערבות הסובייטית, משה דיין הוא חונה' השחרות הקיצוני ביותר בממשלה. אין ספק: "הואב הברוד" ממתיץ בפניתו, אינו רוצה לקלקל את סיכוייו עלי-ידי התבט'